

แนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของ
นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์
Guidelines for Peace-Building According to
Five Precepts of Students at
Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Nakhonsawan Campus

ทรงเกียรติ์ เม่นสุวรรณ¹, ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ และพระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ

Songkiet Mensuan, Kanthong Wattanapradith and

Phramaha Duangden Thitañño

สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Peace Studies Program, Graduate School, Mahachulalongkorntajavidyalaya University,

Wang-noi, Phra Nakorn Si Ayutthaya 13170, Thailand.

¹Corresponding Author. Email: s_mensuwana@windowslive.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องศีล 5 และแนวทางการส่งเสริมศีล 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ (3) เพื่อนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ใช้รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการใช้แบบสอบถามกับประชากรจำนวน 120 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (In-depth interview) จำนวน 6 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า

ศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตเป็นกรอบแห่งความประพฤติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การส่งเสริมการรักษาศีล 5 การสร้างแรงจูงใจด้านบวก ด้วยการให้เห็นจุดหมายของการรักษาศีล การสร้างแรงจูงใจด้านลบ ด้วยการสร้างความกลัวต่อการละเมิดศีล และการสร้างแรงจูงใจด้วย การปฏิบัติเป็นแบบอย่างเพื่อสร้างศรัทธาในการรักษาศีล

ระดับพฤติกรรมและแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ โดยภาพรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การรักษาศีลของนิสิตนั้นยังไม่เข้มข้น และไม่เคร่งครัด จึงควรให้นิสิตได้มีการรักษาศีล 5 อย่างจริงจัง ภายในวิทยาเขตนครสวรรค์

แนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ จากองค์ความรู้ใหม่ IPO Model's โดยมีองค์ประกอบดังนี้ I = Input ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต P = Process กระบวนการ คือด้านนโยบาย กิจกรรม โครงการส่งเสริมการรักษาศีล 5 การติดตาม/ประเมินผล และสร้างแรงจูงใจด้วยการมอบรางวัลให้กับผู้รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด O = Output ผลผลิต คือ เกิดการรักษาศีล 5 เกิดสันติภาพ สันติสุขของการอยู่ร่วมกันภายในวิทยาเขตนครสวรรค์

คำสำคัญ: การเสริมสร้างสันติภาพ; ศีล 5; นิสิต

Abstract

This article is a mixed-methods of survey-quantitative and qualitative research done by the tool of an in-depth interview, is of 3 objectives: (1) to study the conceptual idea of the Five Precepts and the way to enhance them in Buddhist Scripture, (2) to study behavior of the Five-precept observation of the students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus, and (3) to present the way to enhance peace-building according to the Five Precepts of the students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus

From the research, it is found the followings:

The Five Precepts are the foundation of living life and the structure of behavior in living together peacefully. The enhancement of observing the Five Precepts is done by the creations of positive motivation by showing the objectives of observing the precepts, negative motivation by creating fear of being against the precepts, and the role model for practicing in order to offer the faith to observe the precepts.

In the overall image from the interviewees who answered the questionnaire, towards the levels of Nakhonsawan Campus of Mahachulalongkorn- rajavidyalaya University's students' behavior and the motivation in observing the Five Precepts are high ($\bar{X} = 4.08$), but their observation of the Five Precepts is not yet strong and strict enough; hence, there should be a requirement of letting them observe the Precepts more seriously in the Campus.

From the research, the way to peace-building according to the Five Precepts of the students at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus is of the new body of knowledge, IPO Model's: I stands for Input, the brought-in factor of Executives, teachers, staff and the students; P stands for the Process in views of policy, activities and projects in enhancing the Five Precepts, the follow up and assessment, and the creation of motivation by giving rewards to the ones who could strictly observe the Five Precepts; O stands for an Output, the outcome of observing the Five Precepts yielding peace in living together in Nakhonsawan Campus.

Keywords: The Way to Enhance Peace-building According; Five Precepts; Students

บทนำ

ศีล 5 นอกจากเป็นคุณธรรมที่ทำให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีก็อยู่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติกิจการต่างๆ เพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งงามโดยลำดับแล้วยังทำให้สมาชิกของสังคมอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข ช่วยฝึกหัดขัดเกลาตนเอง ทำให้กิเลสเบาบาง ด้วยการควบคุมยับยั้งปรับความสำรวมปรับการแสดงออกทางกาย วาจา ให้เอื้อแก่สภาพความเป็นอยู่อย่างสันติสุข โดยมีเจตนาไม่ล่วงละเมิดผู้อื่นภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่ประพฤติดนโดยประมาท (Phramaha Kreangsak Kitiyayo, 2550) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ศีล 5 ถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งในการควบคุมสังคมให้เกิดสันติภาพและมีสันติสุข หลักการและเจตนารมณ์ของการรักษาศีล 5 ในพระพุทธศาสนาเถรวาทก็คือเจตนารมณ์ที่มุ่งให้มนุษย์ในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไม่เบียดเบียนกันรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรานอกจากนั้นยังครอบคลุมถึงการจัดระบบโครงสร้างทางสังคมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและสภาพแวดล้อมอีกทั้งยังมีเจตนารมณ์ที่จะครอบคลุมให้สามารถแก้ไขปัญหาสังคมยุคใหม่ได้ทั้งหมด (Suchai Tasuwan, 2011) ศีล 5 จึงมีความสัมพันธ์กับการสร้างสันติภาพในสังคม ไม่ใช่ในฐานะกฎหมายแต่เป็นกฎแห่งธรรมเพื่อฝึกฝนตนเองที่นำไปสู่การปฏิบัติปฏิบัติชอบเป็นรากฐานของสังคมในการดำเนินชีวิตที่ต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอื่นๆ นอกเหนือจากการปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกัน (Phramaha Waranon Titanonto, 2002) ดังนั้น หากพฤติกรรมของคนในสังคมอ่อนแอในการรักษาศีล 5 แสดงให้เห็นทิศทางของสังคมและประเทศที่จะเข้าสู่สถานการณ์ความไม่มีสันติภาพ

อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมโลกในยุคบริโภคนิยมเข้ามาซึมซับในวิถีของคนไทย ทำให้การรักษาศีล 5 ของคนไทยในสังคมปัจจุบันนับวันยิ่งถดถอยลงแม้ว่าจะมีการสร้างวัดและมีคนเข้าวัดทำบุญมาก แต่ผลการศึกษาพบว่า พุทธศาสนิกชนกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ละเมิดศีล 5 โดยการฆ่าสัตว์เหยียบเงินพ่อแม่ไปใช้โดยไม่บอกกล่าวมีเพศสัมพันธ์กับคู่อริของตนก่อนแต่งงานโกหกพ่อแม่และดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ดื่มสุราและดื่มเบียร์, ไวน์ ส่วนพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ส่วนใหญ่รักษาศีลอย่างเข้มงวดในบางโอกาส และส่วนใหญ่รักษาศีลข้อ 2 รองลงมารักษาศีลข้อ 3 ข้อ 1 ข้อ 5 และข้อ 4 ตามลำดับมีเป็นส่วนน้อยที่ไม่เคยรักษาศีล 5 และส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่ที่มีผลต่อการรักษาศีล 5 และพบว่าสถานที่ที่มีผลมากที่สุดคือที่วัดรองลงมาคือที่บ้านที่ทำงานตามลำดับ สะท้อนให้เห็นถึงความคาดเคลื่อนเกี่ยวกับการรักษาศีล 5 ที่พึงประพฤติในพิธีวัดแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นปกติในชีวิตประจำวันได้ (Khanthong Wattanpradith, 2013) ในทุกวันนี้สังคมเริ่มขาดภูมิฐานด้านศีลธรรมที่เข้มแข็งเพราะไม่สามารถรักษาศีล 5 ซึ่งถือว่าเป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานของอุบาสก อุบาสิกาในพระพุทธศาสนา (Tipitika, 2539) กล่าวได้ว่าศีล 5 มีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมเป็นพื้นฐานการพัฒนาตนเองให้พบกับความสุขสงบเย็น เข้าถึงการดับทุกข์ และเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความสามัคคี ในหมู่ชน เกิดความรักใคร่ปรองดอง อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข (Khanthong Wattanpradith, 2013)

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนไทยไม่สามารถรักษาศีล 5 เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว พุทธศาสนิกชนไม่ใส่ใจในศาสนาและเพราะความอยากได้อะไรก็มีไม่รู้

จักพอของมนุษย์ด้วยเหตุนี้ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาเรื่องการใช้ความรุนแรง พฤติกรรมความเลวร้ายด้านศีลธรรม การติดสุรายาเสพติดของเยาวชนไทยที่นับวันจะยิ่งพบเห็นเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ให้เห็นแทบทุกวัน กล่าวได้ว่า พฤติกรรมการไม่รักษาศีล 5 ของเยาวชนไทยเริ่มมีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความรุนแรงขึ้น ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมรักษาศีล 5 ของเยาวชนนั้น มีผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเพศชายทำผิดศีล ข้อ 1 และข้อ 4 มากกว่าเยาวชนหญิง อีกทั้งระดับการศึกษาและรายได้ของครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมรักษาศีล 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Boonna Jimanung, Sowit Bamrungpak, Witaya Thongdee, Nirandon Leartweraphon, 1997)

ปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญนอกจากครอบครัว ชุมชนแล้ว สถานศึกษานับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากเป็นแหล่งของการศึกษาเรียนรู้ทางวิชาการแล้ว สถานศึกษายังเป็นแหล่งบ่มเพาะปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงามให้กับเยาวชน การเสริมสร้างให้เยาวชนรักษาศีล 5 ในสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและควรศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมให้เยาวชนมีศีล 5 ที่สอดคล้องกับความเป็นคนรุ่นใหม่กับสังคมในยุคกิเลสนิยมดั่งนั้น สถานศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างเยาวชนของประเทศให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณธรรมและเป็นผู้นำของประเทศในอนาคต การที่นิสิต นักศึกษาของแต่ละสถาบันเป็นผู้ที่มีศีล 5 ในการดำเนินชีวิตจะเป็นชีวิตที่มีสันติสุขทั้งในใช้ชีวิตประจำวัน การเสริมสร้างให้เยาวชนรักษาศีล 5 ในสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและควรศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมให้เยาวชนมีศีล 5 ที่สอดคล้องกับความเป็นคนรุ่นใหม่กับสังคมในยุคกิเลสนิยมดั่งนั้น สถานศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างเยาวชนของประเทศให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณธรรมและเป็นผู้นำของประเทศในอนาคต การที่นิสิต นักศึกษาของแต่ละสถาบันเป็นผู้ที่มีศีล 5 ในการดำเนินชีวิตจะเป็นชีวิตที่มีสันติสุขทั้งในใช้ชีวิตประจำวัน เพราะศีล 5 ดังที่กล่าวมาแล้วว่าเป็นพื้นฐาน มีมาแต่สมัยพุทธกาล การรักษาดำเนินตามแบบศีล 5 นั้นเป็นการใช้ชีวิตให้มีความสุข เป็นชีวิตที่มีแต่สันติสุขทั้งภพนี้ภพหน้า

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเขตนครสวรรค์ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย แต่ปัจจุบันมีนิสิตศฤงคารเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมากขึ้นโดยลำดับ จึงทำให้การอยู่ร่วมกันของนิสิตอาจจะมีความขัดแย้งกัน มีความไม่สงบสุขเกิดขึ้นในระหว่างที่ศึกษาเล่าเรียน โดยหลักพื้นฐานของความสงบสุขของการดำเนินชีวิตนิสิตทุกท่านควรจะมีการรักษาศีล 5 หรือแนวทางการศึกษาศีล 5 เพื่อให้มีศีลที่เข้ามาศึกษาที่วิทยาเขตแห่งนี้มีความสุขในการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเขตนครสวรรค์ นอกจากเป็นการเสริมสร้างการมีศีล 5 ให้กับนิสิตแล้วผลการศึกษาวิจัยยังสามารถนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขมีสันติภาพในการเรียนรู้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในการบริหารจัดการการศึกษาให้เอื้อและส่งเสริมให้นิสิตดำเนินชีวิตที่มีศีล 5 เป็นรากฐานเพื่อเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งสันติภาพและต่อลมหายใจแห่งสันติสุขให้สังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องศีล 5 และการส่งเสริมศีล 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนี้

1. วิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นิสิตฝ่ายคฤหัสถ์ของวิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาจากแบบสอบถามในการรักษาศีล 5 ของ ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมงานด้านเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องศีล 5, การสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 สำหรับเยาวชน แนวคิดเรื่องสันติภาพ ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือวิจัย สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับศีล 5 ได้พัฒนาจากแบบสอบถามของ ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ โดยแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เพื่อใช้เก็บข้อมูล ในการวิจัย มี 3 ตอน แบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกเป็น 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating scale) มี 5 ระดับ

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และหาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ

ขั้นที่ 4 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและการแจกแบบสอบถาม

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามมาตรวจแล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (spss) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. วิจัยเชิงคุณภาพ

โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วยผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตฝ่ายคฤหัสถ์ของวิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ประกอบพร้อมกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างให้นิสิตมีศีล 5 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กำหนดไว้ 6 ท่าน ดังนี้ 1. รองอธิการบดีวิทยาเขตนครสวรรค์ 2. ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตนครสวรรค์ 3. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการวิทยาเขตนครสวรรค์ 4. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ 5. นักวิชาการศึกษา (ฝ่ายกิจการนิสิต) 5. ประธานสโมสรนิสิต รวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ ตีความ ด้วยหลัก Content Analysis

3. วิเคราะห์และสรุปผล

นำผลการวิเคราะห์แบบสอบถามนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำผลของการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวทางเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องศีล 5 ศีล 5 การส่งเสริมศีล 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

ผลการศึกษา พบว่า ศีล 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา มิได้มีชื่อเรียกว่า ศีล 5 โดยตรง แต่ใช้คำเรียกเป็น ธรรม 5 ประการบ้าง กัยเวร 5 ประการบ้าง และเรื่องเล่าในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เช่น อคฺคัณฺฐสูตร แสดงให้เห็นถึง ที่มาของกำเนิดมนุษย์จำเป็นต้องมีศีล เพื่อเป็นการกำหนดระเบียบวินัยในสังคม เรื่องเล่าในจักกวัตติสูตร ระบุถึง ความสำคัญของศีล 5 ที่ผู้นำพึงต้องประพฤติเป็นแบบอย่าง และผู้นำควรใช้ศีล ศีลเป็นหลักปกครอง ในพระสูตรกล่าวถึง จักรแก้วที่เป็นทิพย์ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องแสดงอำนาจของผู้มีบารมี เมื่อจักรแก้วโคจรไปหยุดที่เมืองใด แทนที่จะยึดครองทรัพย์ของเจ้าเมืองเหล่านั้น แต่กลับพระราชทานคำสอน ให้เจ้าเมืองเหล่านั้น รักษาศีล 5 ดังความปรากฏในพระสูตรดังนี้ “ พวกท่านไม่พึงฆ่าสัตว์ ไม่พึงถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ ไม่พึงประพฤติผิดในกาม ไม่พึงพูดคำเท็จ ไม่พึงดื่มน้ำเมา และจงครองราชย์สมบัติไปตามเดิมเถิด ” (Tipitika, 2539) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของศีลในแต่ละข้อ

พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องศีล 5 และแรงจูงใจตามแนวพระพุทธศาสนา รวมถึงการสร้างแรงจูงใจที่พระพุทธเจ้าทรงนำมาใช้ในการสอน หรือแสดงธรรม พระพุทธเจ้าทรงมีจิตวิยาขั้นสูงในการสอน พร้อมเพรียงด้วยคุณลักษณะส่วนพระองค์จิตวิญญาณของความเป็นครูผู้ก่อการณด้วยพระปรีชาญาณจึงเข้าใจธรรมชาติของแรงจูงใจที่แฝงอยู่ในมนุษย์มีความแตกต่างกันไปตามจริตแต่ละคน ทรงเข้าใจพระทัยอริยาศัยของผู้ฟัง จึงทรงสามารถเลือกวิธีการต่างๆ ที่จะมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานแรงจูงใจเดิมของผู้คนนั้น แนวทางการส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สรุปได้ว่า ส่งเสริมด้วยการสร้างแรงจูงใจให้เห็นจุดหมายของการรักษาศีล : เป็นแรงจูงใจด้านบวก โดยยกอานิสงส์ที่ทำให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีสงบเรียบร้อยมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเป็นการเข้าถึงการดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 ในทางตรงข้ามก็ใช้การสร้างความกลัวต่อการละเมิดศีลเป็นแรงจูงใจด้านลบ การสร้างแรงจูงใจในเรื่องนี้พระพุทธเจ้าทรงเน้นให้ผู้ทำศีล ไม่ปฏิบัติตามศีลหรือผิดศีลนั้นเห็นโทษของการผิดศีลเพราะพระพุทธเจ้าทรงสอนให้ตระหนักและเห็นภัยจากการทำบาป อันเป็นเหตุให้ตกนรกพระพุทธเจ้าทรงใช้ความกลัวของมนุษย์ที่ไม่ต้องการให้ตนเดือดร้อน ด้วยการตกนรก ทำให้เว้นจากการทำความชั่วทั้ง 5 ข้อ ส่งเสริมด้วยการปฏิบัติเป็นแบบอย่างเพื่อสร้างศรัทธา เพราะเมื่อมีศรัทธาแล้วการรักษาศีลก็ทำได้โดยง่าย การประพฤติดนในศีลจุดหมายที่แท้ เพื่อความดี ความงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความขัดเกลาภิเลส ความสงบใจ เป็นไปเพื่อสมาธิ แม้เพียงศีล 5 ก็เป็นปฏิปทาของพระโสดาบัน ศีลมีอุปการคุณแก่ปัญญา ดังข้อความว่า “ศีลมีในบุคคลใด ปัญญาก็มีในบุคคลนั้น ปัญญา มีในบุคคลใด ศีลก็มีในบุคคลนั้น ปัญญาเป็นของบุคคลผู้มีศีล ศีลเป็นของบุคคลผู้มีปัญญา” อีกทั้งหมั่นคบหาสัตบุรุษเพื่อที่จะฟังหลักการปฏิบัติตนดำรงตนจากบัณฑิตที่มีความรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องการบำเพ็ญเพียรทางจิต การชำระจิตให้หมดจดทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันทอง วัฒนะ ประดิษฐ์ (2556) ที่สรุปไว้ว่าแนวคิดคำสอนเกี่ยวกับศีล 5 และแรงจูงใจในการรักษาศีล 5 ในพระพุทธศาสนา คำสอนเรื่องศีล 5 มุ่งเน้นให้เห็นคุณค่าประโยชน์ของการรักษาศีลเพื่อการพัฒนาตนเอง โดยมีปลายทางคือการนำมนุษย์ไปสู่อิสรภาพ ความสุขสงบเย็น สร้างประโยชน์ให้แก่ตนเอง และสังคม พระธรรมของพระพุทธเจ้าสิ้นสละเทือนโลกธาตุ การเทศนาธรรมของพระองค์เป็นแรงจูงใจภายนอกทำให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงความเห็นจากเห็นผิดไปสู่ความเห็นถูก (สัมมาทิฐิ) มีแรงจูงใจภายในตนเอง ที่จะคิด พูด ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นละเว้นจากการเบียดเบียน ดำเนินชีวิตเพื่อให้ตนพ้นจากทุกข์ โดยเดินตามหลักมรรคมงคล 8 แรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนานั้น ต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายนอก เป็นแรงจูงใจภายนอกที่ได้รับจากผู้อื่น และปัจจัยภายใน คือ เกิดแรงจูงใจภายในตนเอง ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีงาม เป็นกุศล และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

กล่าวได้ว่า คำสอนในทางพระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตเป็นกรอบแห่งความประพฤติในการอยู่ร่วมกันในสังคม ศีล 5 เป็นเรื่องที่มีมาก่อนสมัยพุทธกาลและยังคงอยู่คู่กับความ เป็นมนุษย์ต่อไป เป็นหลักสากลของโลก มิใช่เรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ หรือบัญญัติขึ้น แต่เป็นเพราะพระองค์ทรงเห็นแจ้งถึงปัญหาต่างๆ ในโลก และหนทางในการแก้ปัญหา คือ การไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

รวมทั้งต้องไม่เบียดเบียนตนเองด้วยพร้อมทั้งทรงชี้ให้เห็นคุณค่าของการเป็นมนุษย์ไม่ได้อยู่ที่ฐานะทางสังคม หน้าที่การงาน แต่คุณค่าของมนุษย์นั้นวัดกันที่การประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดีงามเป็นกุศล พระพุทธเจ้า ทรงตรัสแรงจูงใจให้ทุกคนได้รักษา ศีล 5 เห็นถึงคุณค่าประโยชน์ของการรักษาศีล และโทษของการทุศีล ก็เพื่อให้ทุกคนได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดสันติภาพในสังคมนั้นๆ

2. พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ได้แก่ ศีลข้อที่ 1 ศีลข้อที่ 2 ศีลข้อที่ 3 ศีลข้อที่ 4 และศีลข้อที่ 5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2- 4.7

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ โดยภาพรวม

แนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์	ระดับพฤติกรรม (N = 120)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. พฤติกรรมการรักษาศีลข้อที่ 1	3.99	0.62	มาก
2. พฤติกรรมการรักษาศีลข้อที่ 2	4.09	0.72	มาก
3. พฤติกรรมการรักษาศีลข้อที่ 3	4.08	0.60	มาก
4. พฤติกรรมการรักษาศีลข้อที่ 4	4.19	0.60	มาก
5. พฤติกรรมการรักษาศีลข้อที่ 5	4.07	0.66	มาก
ภาพรวม	4.08	0.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

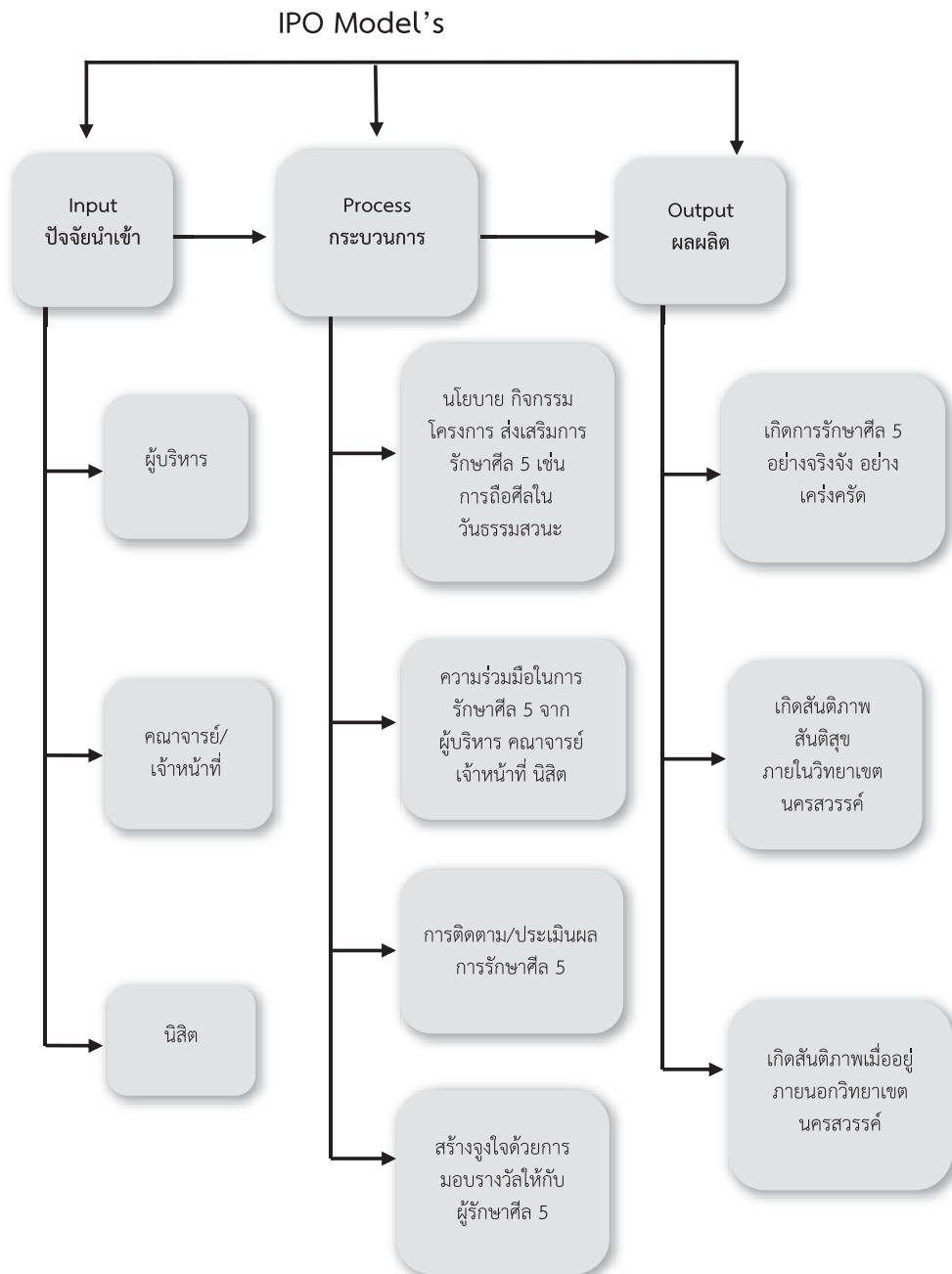
อย่างไรก็ตาม แม้ภาพรวมนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ มีพฤติกรรมการรักษาศีล 5 อยู่ในระดับมาก แต่เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพโดยไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสันติภาพตาม

หลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมบุคลากรและนิสิตของวิทยาเขตนครสวรรค์ มีการรักษาศีล 5 เป็นปกติในชีวิตประจำวัน ก็มีการผิดศีล 5 บ้างเล็กน้อยเป็นปกติของทั่วไปแต่โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร ดังเสียงสะท้อนจากผู้บริหารว่า “โดยภาพรวมนิสิตวิทยาเขตนครสวรรค์มีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์การเรียนการสอนก็เน้นหลักวิชาการทางพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญการสอดแทรกศีลธรรม จริยธรรมให้กับนิสิตเป็นนโยบายที่ผู้บริหารระดับสูงได้วางไว้เป็นแนวทางในการเรียนการสอน นิสิตของวิทยาเขตนครสวรรค์ รวมถึงบุคลากรของวิทยาเขตนครสวรรค์ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งคณะสงฆ์ไทย ต้องมีความเคร่งครัดในเรื่องดังกล่าวให้มากกว่ามหาวิทยาลัยทั่วไป ส่วนการประพฤติตามหลักศีล 5 นั้นก็เป็นไปตามปกติ ก็อาจจะมีการผิดศีลกันบ้างเป็นข้อเล็กน้อย ก็ต้องช่วยรณรงค์ให้นิสิตใส่ใจและปฏิบัติตามหลักศีล 5 อย่างจริงจัง” ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคของนิสิตในการรักษาศีล 5 พบว่า นิสิตยังไม่เข้าใจว่าการรักษาศีลที่แท้จริงเป็นอย่างไร อานิสงส์ของการรักษาศีลที่แท้จริงแล้วคืออะไร และมีสิ่งที่ยั่วยุให้นิสิตของวิทยาเขตนครสวรรค์นั้นทำผิดศีลได้โดยง่าย เพราะนิสิตบางคนยังไม่ตระหนักคุณค่าอันสูงส่งของการรักษาศีล 5 อย่างแท้จริง

3. แนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางการเสริมสร้างการรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จในวิทยาเขตนครสวรรค์ต้องอาศัยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ผู้บริหาร ที่ให้การสนับสนุนนโยบาย และขับเคลื่อนโครงการรักษาศีล 5 ของนิสิตอย่างต่อเนื่อง โดยการให้การสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและปัจจัยอื่นๆ 2) บุคลากร ได้แก่ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ต้องให้ความร่วมมือ โดยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่จะรักษาศีล 5 อย่างจริงจัง และเอาใจใส่ส่งเสริมให้นิสิตได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการรักษาศีล 5 3) นิสิต ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสร้างจิตสำนึกให้นิสิตรักษาศีล 5 และคำนึงถึงความเป็นสถาบันต้นแบบของเยาวชนที่รักษาศีล 5 กิจกรรมต่างๆ ของนิสิตต้องไม่ขัดต่อการรักษาศีล 4) ชุมชน คือ การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนรอบมหาวิทยาลัย ในการสอดส่องดูแลนิสิตซึ่งเป็นเยาวชนไม่ให้ละเมิดศีล 5 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของสุรา และการจำหน่ายสุราให้กับเยาวชน ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จในวิทยาเขตนครสวรรค์ โดยการสร้างสภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้นิสิตและบุคลากรอยู่ด้วยกันแบบครอบครัว มีน้ำใจ เสียสละ เพียงเท่านั้นก็เป็นการวางพื้นฐานการรักษาศีล 5 และยังมีสอดแทรกการอบรม ในความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ในกับนิสิต ให้นิสิตได้ปฏิบัติธรรมแนวทางของศีล 5 อย่างสมบูรณ์แบบ โดยนโยบายของผู้บริหาร และความร่วมมือของทุกภาคส่วนช่วยกันดำเนินกิจกรรม โครงการรักษาศีล 5 ของวิทยาเขตนครสวรรค์ ให้เป็นรูปธรรม ให้วิทยาเขตแห่งนี้ เป็นสถาบันการศึกษารักษาศีล 5 อย่างแท้จริง

ผู้วิจัย ได้สรุปนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ด้วย (IPO Model's)

I = Input ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

P = Process กระบวนการดำเนินงาน นโยบาย กิจกรรม โครงการ ส่งเสริมการรักษาศีล 5 ในวิทยาเขตนครสวรรค์ ความร่วมมือในการรักษาศีล 5 การติดตาม/ประเมินผล การรักษาศีล 5 และสร้างแรงจูงใจด้วยการมอบรางวัลให้กับผู้รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด ถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญแนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์เช่น โครงการถือศีลในวันธรรมสวนะ โครงการผู้บริหารหาการรักษาศีล โดยมีผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตเข้าร่วมโครงการให้มีความร่วมมือในโครงการเหล่านี้ เมื่อทุกคนเข้าร่วมโครงการก็จะเป็นความสามัคคีของหมู่คณะนำมาซึ่งความสงบสุข ทุกคนมีศีลสามัญญตา คือมีศีลเสมอกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกัน ก็เป็นการอยู่ร่วมกันอย่างเกิดสันติภาพ สันติสุข มีนิทรรศการเรื่องศีล 5 เน้นย้ำให้ทุกท่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาศีล 5 เพื่อการนำมาซึ่งสันติภาพ สันติสุขอย่างแท้จริง ให้สมกับคำที่ว่า มีศีล มีสุข มีปองดอง มีสมานฉันท์ มีสันติสุข

O = Output ผลผลิต เมื่อกระบวนการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นชัดเจน ดำเนินไปได้อย่างจริงจังทำให้เกิดการรักษาศีล 5 อย่างเข้มแข็ง อย่างเคร่งครัด ผลที่ตามมาคือเกิดสันติภาพ สันติสุขภายในวิทยาเขตนครสวรรค์เกิดสันติภาพเมื่ออยู่ภายนอกวิทยาเขตนครสวรรค์ เพราะศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตอย่างสันติภาพ สันติสุข เป็นพื้นฐานสำคัญในการเข้าสู่มรรคผลและนิพพาน ตามที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาได้ทรงแสดงไว้อย่างแท้จริง

แนวทางดังกล่าวนี้ จะช่วยส่งเสริมให้นิสิตของวิทยาเขตนครสวรรค์รักษาศีล 5 ได้จริงจังมากขึ้น มีภูมิคุ้มกันต่อกลิเลสตัณหาที่ยั่วยุ เพราะได้รับการบ่มเพาะจากสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้าเรียนจนจบการศึกษา การขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัยจะเป็นกลไกสำคัญ และสร้างจิตสำนึกหรือวัฒนธรรมของสถาบันคือ การผลิตบัณฑิตเยาวชนต้นแบบที่รักษาศีล 5 และเป็นคนดีของสังคม ซึ่งทำให้สังคม ชุมชน เกิดสันติภาพ ด้วยเหตุเพราะอานิสงส์ดังนี้

การรักษาศีลข้อที่ 1 ทำให้ไม่มีการเบียดเบียนกันและกัน และทุกคนมีจิตที่มีเมตตาต่อการ ทำให้การใช้ชีวิต การดำเนินการเกิดสันติสุข นำมาถึงสันติภาพของการอยู่ร่วมกัน

การรักษาศีลข้อที่ 2 ทำเคารพให้กรรมสิทธิ์ในสิ่งของๆ บุคคลอื่น ไม่ถือเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่น ก็เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความเคารพต่อกันและกันการอยู่ร่วมกันก็เกิดสันติภาพ

การรักษาศีลข้อที่ 3 ทำให้เกิดความอบอุ่น มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การรักษาศีลข้อที่ 4 มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความสามัคคี ปองดองในหมู่คณะ มีการรักษาสัจจะ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การรักษาศีลข้อที่ 5 ทำให้ไม่ขาดสติ ทำให้ไม่เป็นคนประมาท ทำให้มีสติปัญญา มี การเรียนก็ประสบความสำเร็จ การดำเนินการใช้ก็เป็นไปอย่างสันติสุข

เมื่อนิสิตมีการรักษาศีล 5 ก็จะทำให้ นิสิตเป็นผู้ที่มีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดสันติภาพ และทุกคนสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ดังคำที่ว่า มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาวิจัย “แนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์” นอกจากควรนำมาขับเคลื่อนผ่านแผนนโยบายของสถาบันศึกษาแล้ว ควรจะนำไปขยายผลสู่วิทยาเขตต่างๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของนิสิตคฤหัสถ์ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นบุคคลที่มีศีล และสามารถเป็นต้นแบบให้กับสังคมหรือสถานศึกษาอื่นๆ ได้เห็นความสำคัญและหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่นอกจากจะอบรมให้ความรู้แล้ว ควรบ่มเพาะให้เยาวชนมีศีลและธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งศีล 5 ที่เป็นพื้นฐาน และเป็นเกราะป้องกันเยาวชนในการใช้ความรุนแรง หรือความหลงผิด ซึ่งเป็นปัญหาเยาวชนในระดับประเทศ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย “แนวทางการเสริมสร้างสันติภาพตามหลักศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์” ซึ่งผู้วิจัยพบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอประเด็นปัญหาเอาไว้ เพื่อให้ผู้ใดศึกษาได้ทำการค้นคว้าวิจัยในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5
2. ศึกษาพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของชุมชนโดยรอบวิทยาเขตนครสวรรค์
3. ศึกษาปัญหา อุปสรรคการรักษาศีล 5 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ เมื่ออยู่ภายนอกวิทยาเขตนครสวรรค์

References

- Jimanung, B. et al. (2007). *The Behavior in Observing the Five Precepts by the Juvenile at Koksi Subdistrict, Muang District, Khonkhaen Province*. Master of Arts. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2007.
- Wattanapradith, K. (2013). *The Process of Creating Motivation to Observe the Five Precepts for the Leaders*, Doctor of Philosophy. Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
- Phramahakriengsak Kittichayo (Chaisomsri). *An Analytical study of the Five Precepts and It's Influence on social Control*. Master of Arts Mahamakut Buddhist University,
- Phravaranontha Thitanontho. (2002). *The relationship between the five precepts (Panca Sila) and social : An analytical study*. Master of Arts. Graduate School: Mahamakut Buddhist University,
- Sergeant (Sgt.) Suchai Thasuwan. (2011.). *The Study of Factors Influencing to the Behavior of the impact of the Violation of the Fifth Precept : a case study of the Transportation Regiment of King Guard*. Master of Arts. Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.